

Svenskt teckenspråk för hörande – grund

Svenskt teckenspråk är ett av många visuella och gestuella språk i världen. Tecknade språk har många likheter med talade språk men skiljer sig när det gäller bland annat produktion, reception och grammatik. Kunskaper i svenskt teckenspråk ökar individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang bland döva och andra teckenspråkstalare samt att delta i studie- och arbetsliv där språket används. Kunskaper i svenskt teckenspråk kan dessutom ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Svenskt teckenspråk för hörande – grund behandlar grundläggande kunskaper i språket.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet svenskt teckenspråk för hörande – grund ska syfta till att eleverna utvecklar språk- och omvärldskunskaper så att de kan, vill och vågar använda svenskt teckenspråk i enkla sammanhang för olika syften. Undervisningen ska i möjligaste mån bedrivas på svenskt teckenspråk och bidra till att eleverna, genom språkanvändning i funktionella och meningsfulla sammanhang, utvecklar en grundläggande kommunikativ förmåga.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av svenskt teckenspråk både i möten med människor och i teckenspråkiga texter (reception) samt förmåga att formulera sig och samspela med andra på svenskt teckenspråk med anpassning till syfte, mottagare och sammanhang (produktion och interaktion). I detta ingår även förmåga att använda olika strategier och verktyg som stöd för kommunikationen. Undervisningen ska dessutom ge eleverna möjlighet att använda innehåll från olika typer av källor i sin egen produktion och interaktion samt att formulera och utveckla sina framställningar på egen hand och tillsammans med andra.

Undervisningen ska dra nytta av omvärlden för kontakter, upplevelser och kunskaper. Eleverna ska på så sätt ges möjlighet att utveckla förståelse av livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella förhållanden i det teckenspråkiga samhället och i andra sammanhang där tecknade språk används, även internationellt. Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på språk och kultur samt ge dem möjlighet att utveckla sin flerspråkighet där kunskaper i olika språk samverkar och stödjer varandra. Undervisningen ska dessutom bidra till att eleverna utvecklar språklig medvetenhet och kunskaper om hur de kan lära sig språk i och utanför undervisningen.

Undervisningen i ämnet svenskt teckenspråk för hörande – grund ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

- Förståelse av det svenska teckenspråket.
- Förmåga att formulera sig och kommunicera på svenskt teckenspråk.
- Förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Förståelse av kulturella och sociala förhållanden bland döva och andra teckenspråkiga i olika sammanhang, nationellt och internationellt.

Nivåer i ämnet svenskt teckenspråk för hörande – grund

- Nivå 1, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande eller nivå 1 i ämnet svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare.

Nivå 1, 100 poäng

Nivåkod: SVEG1000X

Innehållet och kriterierna för betyget E på denna nivå relaterar till A2.1 i den gemensamma europeiska referensramen för språk.

Centralt innehåll

Undervisningen i ämnet svenskt teckenspråk för hörande – grund på nivå 1 ska behandla följande centrala innehåll:

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer samt intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv och sociala relationer i olika sammanhang där tecknade språk används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper.
- Den svenska dövrörelsens utveckling.

Reception

- Tydligt svenskt teckenspråk och enkla, teckenspråkiga texter, främst i lugnt tempo, som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion på svenskt teckenspråk, även i dramatiserad form.
- Meddelanden och information på svenskt teckenspråk.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande enheter och förstå sammanhang samt för att anpassa avläsningen till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av teckenspråkiga källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland tecken, bokstaver, satsbyggnad, munrörelser och icke-manuella markörer, i det språk som eleverna möter.
- Hur olika markörer används för att inleda och avsluta olika typer av samtal och teckenspråkiga texter.

Produktion och interaktion

- Samtal för kontakt och kommunikation.
- Enkla presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar på sammanhängande svenskt teckenspråk.
- Strategier, däribland omformuleringar och frågor, för att bidra till och underlätta samtal och digital interaktion.
- Hur eleverna i sin egen produktion och interaktion kan uttrycka sig sammanhängande samt med tydlighet, någon variation och grundläggande anpassning till syfte, mottagare och sammanhang. Tecken, bokstaver, satsbyggnad, munrörelser och icke-manuella markörer i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna framställningar.

Betygskriterier

Av 15 kap. 24 § andra stycket och 20 kap. 37 § andra stycket skollagen (2010:800) följer att läraren vid betygssättningen i ett ämne ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg.

Betyget E

Eleven förstår och tolkar **det mest väsentliga av innehållet** i tydligt och enkelt svenskt teckenspråk i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från ett avgränsat urval av teckenspråkiga källor samt använder på ett **delvis relevant** sätt det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag uttrycker sig eleven **enkelt och begripligt med fraser och meningar**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och begripligt med tecken, fraser och meningar**. Eleven använder dessutom strategier som **i någon mån underlättar och förbättrar** interaktionen.

Eleven kommenterar på ett **enkelt** sätt, på svenskt teckenspråk, förhållanden i olika sammanhang där språket används.

Betyget D

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C och E.

Betyget C

Eleven förstår och tolkar **huvudsakligt innehåll och tydliga detaljer** i tydligt och enkelt svenskt teckenspråk i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från ett avgränsat urval av teckenspråkiga källor samt använder på ett **relevant** sätt det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag uttrycker sig eleven **enkelt, relativt tydligt och till viss del sammanhängande**.

I interaktion uttrycker sig eleven **enkelt och relativt tydligt med tecken, fraser och meningar**. Eleven använder dessutom strategier som **i viss utsträckning underlättar och förbättrar** interaktionen.

Eleven kommenterar på ett **enkelt** sätt, på svenskt teckenspråk, förhållanden i olika sammanhang där språket används.

Betyget B

Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan A och C.

Betyget A

Eleven förstår och tolkar **helheten och väsentliga detaljer** i tydligt och enkelt svenskt teckenspråk i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från ett avgränsat urval av teckenspråkiga källor samt använder på ett **relevant och effektivt** sätt det valda materialet i sin egen produktion och interaktion.

I framställningar av olika slag uttrycker sig eleven **i någon mån varierat, relativt tydligt och relativt sammanhängande**.

I interaktion uttrycker sig eleven **relativt tydligt med tecken, fraser och meningar samt i någon mån anpassat till syfte, mottagare och sammanhang**. Eleven använder dessutom strategier som **underlättar och förbättrar** interaktionen.

Eleven kommenterar på ett **översiktligt** sätt, på svenskt teckenspråk, förhållanden i olika sammanhang där språket används.